

Những bài gởi đến không  
đăng lên báo được thời  
không lệ trả lại, xin các  
ngài lưu ý.

# AN-HA-BAO

❖ **Organe d'Informations Agricoles, Commerciales et Industrielles** ❖

NHÀ BÁO Ở TẠI ĐƯỜNG— Boulevard Delanoue —Cantho

Lúc mua báo xin các  
ngài chiếu cố, gởi số tiền  
luôn, hồn-quản lấy làm  
thảm cảm.

## CANTHO' THỜI ĐÀM

(Sau sơ tiếp)  
**Thế-Trung**

(T. N. D. B.)

T.

có không chọn người tài trí cứ bừa  
thảm rồi sau còn trông mong chị nữ

**N.Q.C.**

## Lễ chánh-chung tại Cánh

Năm nay lễ chánh-chung tại Cánh như dân trong tỉnh đến dự chơi được đông đảo, dần dần chương-trình (Programme) các cuộc chơi cũng như mấy năm trước, nhưng mà được trọn vẹn là nhờ trời không mưa, đường sá khô ráo, tiện bước cho nhân-nhân hứng chí.

Chiều bữa 13 Juillet: Cờ-dền, mùa-lân. Cuộc này có hàng nhiều hình con cá, con sấu và các kiểu đơn rất đẹp, có đạo binh mà là và một đạo binh với-rồng (chưa-lưu), tiêu lộ có 2 ông San-dam Langsa dẫn theo cờ, đèn đốt ánh trời theo sau một lớp đồng-ubi, tay cầm đèn, chơu chạy, miệng la, kèn binh tiếp thổi, có đi đạo khắp các nẻo-đường, thiên-hạ theo coi dấy-dậy, chen chen không lọt, thật là một cuộc vui là vui.

Còn tại Casino Léopold có chớp bóng thì và tại nhà-chợ có hát bởi Annam cho nhân dân xem.

Ngày 14 Juillet chánh lễ: 8 giờ rưỡi ban mai khởi sự chơi: đua xe-máy, xe-kéo, đua người lớn, đua con nít, bắt heo, leo cây, thọc thùng nước, nhảy bao, cạp bột, đi dĩa khô, xích đu-tiểu, vật tiển, v.v.v. 1 giờ rưỡi chiều: đá phước-ban (Match-Foot-Ball). Đạo "Cánh-Scolaire" dẫn cùng đạo "Cánh-Sport", 2 bên ra sức đua tài trót giờ thắng phụ bất phân, song chung cuộc đạo "Cánh-Scolaire" thắng được một goal. Cuộc này có Quan chủ-tiêu Lebrun và các quan Langsa dự xem, có hội nhạc Fanfare Cánh thổi nhiều bản giúp vui.

Tối lại: có chớp bóng giữa trời (Cinéma en plein air) trước rạp Messner và có đốt pháo bông tại sân Cánh, pháo bông đốt lên nhiều cây nhiều kiểu xem rất đẹp mắt, ai vậy cũng đều trầm trồ khen ngợi. Nghe đâu: pháo bông này của một người Annam ở làng Tân-quốc ở An trường (Cánh) làm ra. Như thế thì cũng nên mừng cho người mình ngày nay được thấy chen chen nơi trường công nghệ, như là nghệ này là nghệ của các nước bên Âu-châu gọi là mỹ-thuật cũng chẳng phải là lạ vậy.

Trong 2 ngày 14, tại Casino có hát Quảng-Bông, tại rạp Hay Ly và nơi có hát bởi Annam liên ngày đêm, thiên-hạ đông dấy, mặc thích xem chơi liên-khẩn.

Tổng kết: cuộc lễ chánh-chung năm nay tại Cánh được trọn vẹn, như dân trong tỉnh đến dự chơi được đông đảo, tuy là các cuộc chơi sánh cùng mỗi năm thì chẳng có chi dôi-dối, nhưng mà: một năm có một ngày, là năm quanh năm chịu chơi làm tay huơ, mà chẳng vui chơi cũng uống. Bởi nghĩ thế cho nên ai cũng...

Thế Trung

## Giới thiệu hai bản tân kịch

Ông Vá-dinh-Long, Giáo-học trường Pháp-Việt Hà-lông (Bắc-kỳ) có giới thiệu hai bản kịch soạn theo lối mới, một là «CHUYÊN THƯỚC ĐỘC» hai là «TÂY SƯNG TÂN KỊCH» giá mỗi cuốn 9\$40 in tại Vĩnh-Thành công-ty.

Bản «Chuyên thuốc độc» in kiểu lớn, dày cả 58 trang; bản «Tây-sưung tân kịch» in kiểu nhỏ, dày cả 78 trang. Văn-chương ông lưu-loát, ý-kiến ông cao-thâm, bút là bản kịch «Chuyên thuốc độc» tình-cảnh xã-bội ông miêu-tả được đúng-lẽ, đồ biếm-động có đặt-tại về việc soạn kịch-lam. Bản kịch này có diễn lần thứ nhất tại rạp hát Tây lớn Hà-lông ngày 22 Octobre 1921, khán-tràng đều nô-nức hoan-ngiễn.

Có bản ở các hàng sách Hà thành, ai xa muốn mua xin gởi thư và 9\$40 cho ông Vá-dinh-Long, Giáo-học Hà-lông, hay cho ông Nguyễn độ-Mục-Trung-bắc Tân-vân Hà-nội.

Tôi cũng có mấy lời kính tạ ơn soạn giả.

TRƯƠNG-QUANG-THIỆN

## Đòi lời khuyên-giải ông Phạm-kim-Phụng

Kỉ báo An-Hà số 271 ngày 6 Juillet, 1922 hãy khoan «Đồng tình tương ứng» tôi liền chân-chỉ dặc từ đầu chỉ phân nửa bài, thấy ông loan răn: Lúc có đồng thương-mãi, ông cảm lòng không đau, nên ra buồn bán ít uam, lỉnh lỏ trót vài ngàn, bởi bị kẻ vô tâm lường gạt. Kẽ vô tâm đó là ai? Tôi chẳng dám nói song theo lời ông đó, tôi đã chứng quả quyết là người Annam mà chơi. Nên tôi ngồi mà nghĩ bất hồ thẩn cho Annam ta lắm. Hết sức khách trú chớ, rồi tới Annam chớ nữa (nói gia xáo-biệt) Vậy mới gọi là đồng trấu nhà để gà mình bươi; song có lời lụy, một người làm xấu cả bọn mang như đã đánh!!.

Tôi chẳng còn nghi-nan chi nữa, cứ đọc đến cuối bài thuật thấy nơi chỗ ký tên Phạm-kim-Phụng, An-Thổ, Cầu-Ké. Tôi liền để tờ báo xuống dường như say mới tỉnh, tưởng rằng đương giặc huỳnh-lương. Tôi liền hỏi lấy tôi: «Vậy chớ ông Phạm kim-Phụng này là ai, mà bị kẻ vô tâm gạt gẫm, làm cho việc thương-mãi phải lỏ trót vài ngàn?»

À! có phải ông Phạm-Kim này ở kẻ đình-Thần An-Thổ chẳng? Tôi phải cái! thứ này tôi cũng quen biết, lại cũng có ghé nhà chơi một đôi khi, xem cuộc buôn bán vốn liếng chẳng bao nhiêu. Xin tôi độ cũng chừng năm ba chục, mà ông buôn bán làm sao cho đến lỏ trót vài ngàn?

Nay tôi thấy lời ông phó-tướng trên tờ báo như vậy, có lòng tiếc tôi hỏi độ nội làng An-Thổ, coi có quá như vậy chăng, mà việc nào tôi quên không hiểu được. Nếu quá như vậy, trong góc bèm chửi dìm mà Annam ta còn tiến đến gạt gẫm như vậy, thì đã đành chuyện cướp dấn cho tôi, còn chi mà phân đôi nữa.

Hỏi ra mới rõ, việc của ông buôn bán đây có bài patente thật, chớ không phải gian-đầu chi, song bài ấy của tên Lưu v. Kh. Bành ba hạng 8 hay là hạng 9 chớ đó là bài cho ông bán. Có phải vậy không ông Phạm-Kim?

Ông nghe chớ bài patente hạng đó là buôn bán hàng vật, ai ai đều biết, mà ông buôn bán những vật chi cho đến đó, kẻ thu thuế bài cho ông, hoặc nam hay chớ, tạm cho ông phải là lỏ trót vài ngàn lại không phải nơi làng An-Thổ thuộc về châu thành hay là chợ búa chi xin ông bồi-hận, chớ dặt tướng bung, mà nói điều chẳng tốt cho Annam ta, mà lại thêm ra về rung cây nhấc khí, rồi sau ai có muốn ra buôn bán cách mấy, cũng chẳng dám.

Vậy thật quá là lời ông thêu-dệt, nước là khuấy nếu hồ mà tiêu danh xấu của Annam ta trong sáu tỉnh. Ông tưởng rằng ông đứng chỗ không người; nội làng An-Thổ có một mình ông quản kiến da vãn mà thôi; nên ông mới kiếm điều nói xấu cho đồng-bang, dặt lẩy đó mà khoe khoan rằng: có một mình ông là người biết nắm đây đoàn thể, xin ông chớ tưởng vậy mà làm to.

Những lời tôi khuyên ông trước đây chẳng có ý chi lạ hơn là muốn cho ông lấy sự thiệt-lam gốc, tôi vốn chẳng biết chữ nghĩa chi (chữ nhỏ) song nghe học trò đi học về đọc đường thượng hay đọc chơi như vậy «Nhơn vô tín bất lập»

Theo ý tôi tưởng phạm việc chi mình muốn xin dặt vào báo nào, thì phải tại nghe mất việc mới ra nghe qua rồi giờ buồn vào báo ác phải bị nhiều người phiên trách chớ chẳng không.

Tôi vốn là kẻ nông-phu sảng giá, học lóm biết đọc chữ quốc ngữ chửi dìm song thấy mấy điều của ông Ph. K. Ph. phó-tướng đó là điều huỳnh hoặc trước mặt tôi rõ ràng lại gia thế như nhụy nên chẳng nề tài hơn trí hơn rằng thả thả đôi lời đùa kịch coi xin chớ độ: giá như đúng, nếu có điều chi sự thật.

Nguyễn-v-Nhi  
Lam-ngai - Cầu-Ké

## Rất vinh diện thay!

Cho một vị Hương-quản được quan trên ban khen)

Ngày 8 Juillet 1922 thấy Ban-Ban tổng Thanh-An, vâng lệnh quan chủ-tiêu (Sóc-trang) đem tờ ban-khen đến tại làng Châu-bưng có đủ một hương chức Hội-tế, thấy mới đọc mấy lời quan chủ-tiêu ban-khen M. Hô-v-Hay, Hương-quản làm việc bốn phần được siêng-năng cần-cáng, và có lòng can-dảm cùng tinh-táo, nên mới ban động ăn cướp tại trận trong đêm 28 Mai 1922. Nay lại đòi lời khuyên dụ qui vị hương chức noi theo gương Hương-quản đây mà làm việc bốn-phần.

Bởi cơ: qui vị thương-gia, nghiệp-chủ cùng dân lương-thiện trong làng rất phải vui mừng cho M. Hô đại-nhơn.

Ngày 12 Juillet 1922 qui vị mới bày ra một tiệc rất vẻ-vang để thiết đãi M. Hô đại-nhơn, trước là chung sự mừng cho thấy được quan trên phong ngợi, sau là tỏ tấm lòng thành-thiệt cảm trọng công-nghiệp của người vì dân, vì nước, mà diệt trừ quân trộm cướp, trong làng.

Nhà việc Châu-bưng bông lẹo, cờ phất, trống cổ bản chừng-giọng rất oai-nghiêm. Lăn lăn thấy khách quan tưu đến. Đúng 10 giờ đủ một qui vị chức-nghiệp, thương-gia, mới mới thấy Hô đại-nhơn nhập tiệc. Lúc đang ăn uống, có tài tử giúp vui; tiêu-thiền chấp-trôi nghe rất hân-hoan, chén tạc chén thù vui cười hi-hà.

Khi tiệc bữa mắng M. Trương-vang-Tư đứng dậy đọc một bài nhấc kẻ công-nghiệp của M. Hô v. Hay từ ngày làm chức hương-quản làng Châu-bưng tới nay thế nào mà được quan trên khen ngợi.

Thưa,

Tôi xin lời chừ qui ông, cho phép tôi nhấc công-nghiệp của thấy Hô-v-Hay là bạn yêu dấu của tôi, từ ngày lãnh chức hương-quản làng Châu-bưng tới nay tính lại mới ngoài 2 năm, mà đã lập nên nhiều công-nghiệp. Thấy thái-siêng là việc tuần-tuần tề-sát trong địa-phần của thấy, vì vậy nên mới bắt được nhiều phạm-an cướp tại trận như:

1° Đêm 13 Avril 1920 ăn cướp đánh ghe tua tên Trương-vang Kỳ M. Hay tiếp bắt được tại trận 3 tên ăn cướp là Phò, Dận và Nui.

2° Đêm 3 Janvier 1921 bắt được 2 tên ăn cướp heo là tên Vương và Bạt có đủ đồ khí nghệ an trộm.

3° Ngày 9 Janvier 1921 tra xét hành khách bắt được 3 tên ăn cướp là: Qui, Hô và Đình có đủ tàn vật.

4° Đêm 28 Février 1921 ăn cướp đánh nhà chèo Mã-Điền ở làng Vĩnh-Lạc (Bắc-liêu), M. Hay đem dân qua tiếp ứng bắt được tại trận 3 tên ăn cướp là Thạch, Miên, Có.

5° Ngày 3 Juin 1921 tra xét hành khách bắt được tên Trần-Hem phạm về tội ăn cướp có lục tống quan Biện-lý dạy bắt.

6° Đêm 28 Mai 1922 ăn cướp đánh nhà tên Phò mà giết trâu, M. Hay rình bắt tại trận nhấc tên Hòa và biết mặt tên Tôn dân làng Châu-thời. Nền tư cho quan chủ Quận ngại sai lính đi bắt mà giải ra tòa An Sóc-trang.

Bởi công-nghiệp đương ấy, quan chủ-tiêu M. Buisserie mới để lời ban-khen M. Hô-v-Hay làm việc bốn phần được siêng-năng, và cách rình bắt được an cướp là một sự tinh-táo.

Qui ông tâm vì công-nghiệp M. Hô-v-Hay được gọi nhấc An-lục quan chủ-tiêu ban-khen, nên bày ra cái tiệc này, vậy phần tôi cũng mừng cho bạn yêu dấu tôi, ngày nay được quan trên ban-khen là một điều rất vinh-diện. Tổng Thanh-an ta chưa có một vị hương-quản nào như vậy. Vinh thay!

Kể M. Hô-v-Hay đáp lại mấy lời.

Qui vị nghiệp-chủ thương-gia và M. Trương-vang-Tư hảo tâm bày ra cái tiệc này, mà thiết-dãi tôi rất (trọng-bi).

## Tai nạn về Auto

Sự xe hơi bị người từ mấy năm nay, càng nghe như mỗi ngày đều có xảy ra, mà nhất là cứ nói: tại số-phán hay là mạng-van của người bị lụy đó thì là chẳng ai vậy.

Quyết rằng: các việc chẳng may đó đến lại nơi mấy câu chauffeurs không thiện nghệ và tánh ý không chỉnh-tề, cùng lại nhiều khi làm ra tuồng tự-dắc chẳng xét coi cái tài-lực mình đầy mỏng thế nào! Hết dắc bằng lái được xét-ti-phí-ca rồi, may gặp động chớ làm, thì vội tưởng cho mình là rành giỏi rồi không kiên sợ sự ruồi ro xảy đến. Miếng lên ngồi dặng trên xe thì nào là: hóp ken, mở máy, tháo xăng, lấy hết chữ chạy như bay, cơn ngộ biến tại nào ngừng cho kịp, bay tránh cho khỏi. Lại nhiều khi xe chạy dọc đường gặp gái, mấy cậu lại niếu kéo, giỡn cười làm nhiều việc lỏi thôi, cho đến nỗi hành khách trên xe phải kinh-dởm, cùng một hai khi người trên xe thấy vậy, đem lời khuyên lơn, thì mấy cậu lại chề rằng: «NHAC»

Như vừa mới đây tôi động nghe một câu chuyện của người bạn hữu tôi thuật cái việc chẳng may gặp phải một chuyện xe đưa hành khách từ Vinh-lông-Sadec.

Ngày buổi nọ trên xe có chừng 8, 9 người đi Sadec, chauffeur định chạy, lúc còn trong Châu thành thì giữ theo phép không chạy mau; khi vừa đến đường vắng thì mới chạy như tên, người bạn tôi khuyên chạy chậm, cậu lại cười, mà bỗng nhiên đến khúc quẹo khỏi bực M. Thuận một dục, vì xe chạy mau, tốp máy không kịp, dục vào cây, xe vọt lật xuống ruộng, cả thấy bộ hành đều có thương-tích, người bạn tôi phải kiến cáo gọi ghiệm nhậm mướn, đến trị gấu trót tháng, còn mấy người khác cũng đều có bệnh nên phải vào lại Vinh-lông mà bang-bò.

Donh việc ruồi vậy thì tại đâu? mà sao các cậu cứ ý tài hoả; hay là các cậu tưởng tưởng, dẫu chẳng may phải việc như vậy, cũng có cách cho mấy cậu chữa mình sao?

Vậy xin các cậu hãy tự xét lấy phần sự mình mà an-nang chưa rồi, thì từ đây hành khách mới vững lòng mà lên xe các cậu, kia cũng bởi các cậu mà nay Chánh-Phủ mới lập một tòa để biên chép những cang-án của các cậu phạm trong việc xe hơi, rồi sau đây các cậu khi xin chớ làm, đến phải có giấy tành-bạch này, cho dặng người mướn dùng để biết coi các cậu có phạm đến cang-án chưa; như có thì chắt ít người dặng dặng.

Thi-châu-Vi

Tôi hồ vì công-nghiệp tôi chẳng xứng-dáng mà làm cho nhọc lòng chừ qui ông. Vậy tôi kính cảm tạ ân qui ông mà từ đây càng ráng sức châu toàn trách-nhiệm.

M. Hô-v-Hay dực lời, ngoài thì tiếng pháo nổ rang, trong thì tai từ ca ngậm, tiêu tiêu chấp-trôi, rất vui thay! Đến 12 giờ trưa khách quan lẩn lẩn trở bước.

Tôi được du trong tiệc này; thấy buổi ra dượt dượt nên thuật lại cho lục châu chừ qui ông có một vị Hương-quản được quan trên ban-khen. Và lại công-nghiệp của M. Hô đại-nhơn mà M. Trương-dai nhấc kẻ trên đây, thật là day, mừng càng quan trên xét đến mà thương khuê bài cho kẻ hèn công-vi dấn, vì nước mà diệt trừ quân trộm cướp. Được vậy mới hiệp cần phương-ngôn «Hân công giá thưởng, hân tài giá trọng, thì quốc gia chi chính luật»

Rất mong thay!

T. V. B.

(Lai cáo)

## Ăn mặc kho coi

Ồi nói đến sự ăn mặc cho dặng dặng, thì tiền sanh lấy làm thẹn cho dẫu Nam-việt ta. Phần nhiều các bạn thiếu-niên còn chẳng biết thời-dợt cạnh-tranh mà đua theo cũng Âu Mỹ, miếng có cái chi thì ăn mặc chẳng sợ tiếng đời dặng. Vì lịch chung cho nhơn-quân xã-hội, nên tiền sanh mới tỏ mấy lời này cho lục-châu công luận. Như dịp rãnh-rang, trang thanh gió mát, tiểu «anh thừa nhàn rãnh bước dạo chơi, Phút đầu tới hy-tràng chẳng hay, như dịp Đức Hoàng-đế ngự du sang Pháp, ghé Sài-gòn, nên chừng đơn hai xuất tuồng rất bay. Tiền sanh sáng dịp mới mua giấy vẽ xem giải muộn. Khi tiền sanh vẽ dẫu bữa xuất tuồng, thì thấy một người dảo bà, coi bộ người con nhà trâm anh, mà cách ăn mặc, tiền sanh lấy làm thẹn hết sức. Như người Âu-Mỹ chẳng nói chi, cái này người Việt-Nam mà sao ăn mặc lạ như thế! Dẫu bởi tử-tế, mặc một cái áo bành-tô coi cà-ra-vách, quần lảnh, mang một đôi dép da. Ồi! Tiền sanh lấy làm bức-rức, và còn đứng thẩn ngừ, lại thấy một người thiếu-niên, xuân thu lối 18 đôi mươi, ban đêm mà mang một cặp kiếng đen đi coi hát. Và kiếng thì dể mang khi ban ngày cho những người cạo-thị cũng mang bịch con mắt. Mà có nhiều khi tiền sanh thấy bạn thiếu-niên con mắt thì sáng mà còn mang kiếng xem rathật là quái-dị. Ở đây các bạn thiếu-niên ta ở! Nên bỏ lẩn đi cho khỏi tiếng đời dặng.

Vertueux Đức

Rue Moureaux

Saigon

## Tiểu thuyết

Sở phận một vị quan hai

(Tiếp theo)

Đơn chớ nên sâu thẳm mà thêm bịnh.

Nói thì nói, chớ Muôn cư khóc. Vàng nói: nếu đơn khờ vậy hoài thì chớ khỏi! Bàu gap thì sanh phiền lòng chàng. Muôn nghe nói lật dặt lau rào nước mắt, mặt mắt đỏ khô, kể năng Bàu bước vào, chào quan hai Vàng và lấy mu-sôa lau mắt cho quan hai. Muôn thấy mai sao ứng độ dạy lại trách quan hai Vàng sao có làm cho Muôn ưu sầu như vậy thì bịnh chừng nào mới thuyên giảm! Vàng chớ: tôi có nỗi điều gì cho quan hai buồn lòng đâu. Muôn mới tiếp nói: ấy là lỗi tại tôi đó đi! tôi nhớ chuyện tôi nên khó nói cảm giọt châu đó thôi.

Kể quan thấy bước vào, nghe rõ dẫu dưới mồm nói: chớ chưa nghe! hai ông quan hai làm thế nào mà bị đi quả, thiệt là đáng lắm, cái đó đáng lắm. Vàng thấy nói liền tiếp: ông quan hai Vàng có thức một đêm tới sáng đâu, nên ông không kiếm chuyện sao dặng. Vàng biết rồi, bước trái qua phòng mẹ của Muôn, khen năng san v. thiệt là đáng trang quắc sắc thiên tài, bà mẹ cũng nói: từ ngày nó vào chầu đầu cực nhọc với con mà thì mu thương nó như con ruột mu vậy.

Bên kia quan thấy con bịnh có khát nước, bầy lấy Champagne cho uống.

Nàng nói: tôi có say người đi lấy nước đá và nước Champagne và rồi, quan thấy càng khen pho. Nàng lấy ly rót cho Muôn uống, nàng hiểu thời thì Muôn thôi, mặt ngơ-lơ tới đó cầm ly, nàng thấy dể biến chừm chừm cười. Đêm ấy nàng mướn Long-linh gần lảnh, nên dặt bưng xuống ngh. Nửa đêm Muôn thức giấc, thấy nàng nằm ngủ, tay nắm được, một dẻ dặng son, miệng tím phung nhàu, tuy vậy nhưng mà dặt, thật là một đóa hoa sinh dục, nàng nức nở thào thào: «Sang trang voi xuống, giữa vườn hoa»

«Sang trang voi xuống, giữa vườn hoa»

«Sang trang voi xuống, giữa vườn hoa»

«Sang trang voi xuống, giữa vườn hoa»

«Sang trang voi xuống, giữa vườn hoa»

«Sang trang voi xuống, giữa vườn hoa»

«Sang trang voi xuống, giữa vườn hoa»

«Sang trang voi xuống, giữa vườn hoa»

«Sang trang voi xuống, giữa vườn hoa»

«Sang trang voi xuống, giữa vườn hoa»

«Sang trang voi xuống, giữa vườn hoa»

\_\_\_\_\_

(HẾT)

Ngày 31 Décembre năm 1916 thiên hạ

